

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ІНЖЕНЕРНО – ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

На правах рукопису

Копитова Ірина Володимирівна

УДК 338.45

**ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМ
ВИРОБНИЦТВОМ
(МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПРАКТИКА)**

Спеціальність 08.07.01 – економіка промисловості

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата
економічних наук

Науковий керівник
Осовська Галина Володимирівна
кандидат економічних наук, доцент

Житомир – 2002

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМ ВИРОБНИЦТВОМ ТА ЇЇ ОЦІНКИ	11
1.1. Сутність ефективності управління промисловим виробництвом та підходи до її визначення	11
1.2. Зміст, структура та функції оцінки ефективності управління промисловим виробництвом	30
1.3. Методологічні основи формування системи критеріїв оцінки ефективності управління промисловим виробництвом	47
Висновки до розділу 1	70
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМ ВИРОБНИЦТВОМ	73
2.1. Система управління промисловим виробництвом як об'єкт оцінки	73
2.2. Практика оцінювання ефективності управління промисловим виробництвом	96
2.3. Методичні підходи до оцінки ефективності управління промисловим виробництвом	104
Висновки до розділу 2	121
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМ ВИРОБНИЦТВОМ	123
3.1. Основні напрями підвищення дієвості оцінки ефективності управління	123
3.2. Організаційно-інформаційне забезпечення оцінки	140
3.3. Математична модель ефективності функціонування системи управління промисловим виробництвом та алгоритм її оцінки	159
Висновки до розділу 3	180
ВИСНОВКИ	182
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	185
ДОДАТКИ	201

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

- ОЕДУП – оцінка ефективності діяльності управлінського персоналу
- ОЕУПВ – оцінка ефективності управління промисловим виробництвом
- ОЕФП(о)УПВ – оцінка ефективності функціонування підрозділів (органів) управління промисловим виробництвом
- ОЕФСУПВ – оцінка ефективності функціонування систем управління промисловим виробництвом

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах формування ринкової соціально орієнтованої економіки як ніколи гостро постало завдання підвищення ефективності управління промисловим виробництвом. Методологія дослідження механізму управління та його ефективності історично і логічно базується на безпосередньо суспільному характері виробництва та законах його розвитку. Адже управління виступає важливою складовою структури процесу виробництва і впливає на якість й результативність останнього. Сама ж ефективність управління промисловим виробництвом функціонально залежить від багатьох зовнішніх факторів, а також від оптимальності функціонування всіх структурних елементів самої системи управління. Одним з таких елементів є оцінка ефективності управління промисловим виробництвом. Вона формує надійність зворотного зв'язку процесу управління та забезпечує адекватну адаптацію соціально-економічних систем до змін у їх зовнішньому та внутрішньому середовищі. Аналіз практики господарювання показує, що 12,6 % його суб'єктів вбачають одним з найбільш пріоритетних факторів детермінації ефективності управління саме своєчасність, повноту та об'єктивність її оцінки. Тому не випадково 93,0 % практиків управління підкреслюють надзвичайну актуальність розв'язання проблеми оцінки ефективності управління виробництвом.

Дана проблема вже тривалий час знаходиться в центрі уваги багатьох теоретиків і практиків виробництва. В умовах планової централізованої економіки дослідженням проблеми ефективності управління виробництвом та її оцінки плідно займалися такі вчені як О.І.Амоша, Н.І.Калінін, І.І.Лукінов, Г.Х.Попов, Ф.М.Русінов, А.Ф.Сільченков, А.В.Тихомирова, М.Г.Чумаченко та ін. Вона була предметом дослідження і для багатьох зарубіжних науковців: Ч.Бернарда, Е.Гроува, Л.Г'юліка, П.Драккера, М.Ітлі, С.Малфорда, Г.Саймона та ін. За умов формування ринкових відносин дана проблема розробляється багатьма вітчизняними вченими, про що свідчать роботи О.М. Алімова, С.І.Бандура, П.П.Борщевського, Б.М.Данилишина, С.І.Дорогунцова, В.В.Онікієнка, С.Ф.По-

кропивного, О.П.Сологуб, Н.В.Тарасової, А.М.Федорищевої, Л.Г.Чернюк, В.І.Чижової, В.С.Яцкова та ін. В їх працях знайшли своє відображення окремі аспекти проблеми оцінки ефективності управління. Разом з тим, в її межах існує чимало невивчених і суперечливих питань, на що вказують й самі дослідники.

По-перше, потребують ґрунтовного дослідження такі методологічні аспекти оцінки ефективності управління промисловим виробництвом як її сутність, структура, зміст та місце в процесі управління, створення цілісної системи критеріїв. По-друге, вимагають розробки деякі її методичні та практичні питання. Насамперед, це стосується кількісно-якісної визначеності ефективності управління промисловим виробництвом та дослідження процедури оцінювання. По-третє, існує потреба в практичних рекомендаціях щодо підвищення дієвості оцінки. Недостатня розробка проблеми в умовах формування ринкових відносин та нагальна необхідність її вирішення і визначили вибір теми дисертації.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконувалась у безпосередньому зв'язку з тематикою науково-дослідних робіт Ради по вивченню продуктивних сил України НАН України згідно теми 3.1.5.63 “Схема (прогноз) розвитку і розміщення продуктивних сил України та її регіонів на тривалу перспективу (комплексне фундаментальне дослідження)”, номер державної реєстрації - 0100 V 000657. Роль автора при її виконанні полягала у розробці концептуальних основ розвитку промислового комплексу України та визначенні основних напрямів підвищення дієвості оцінки ефективності управління промисловим виробництвом як важливого фактору розвитку продуктивних сил. Дослідження пов'язане з госпдоговірною темою Житомирського інженерно-технологічного інституту “Організаційно-економічний механізм підвищення ефективності виробництва” (номер державної реєстрації – 0102 V 001029), в межах якої автором розроблено методологічні засади оцінки ефективності управління промисловим виробництвом.

Мета і задачі дослідження. Метою дисертаційного дослідження є розробка методології оцінки ефективності управління промисловим виробництвом,

методичних та практичних підходів до її застосування в нових умовах господарювання.

Відповідно до зазначеної мети в дисертації поставлено і розв'язувалися такі задачі:

- розкрити соціально-економічну природу наукової категорії “ефективність управління промисловим виробництвом” як об'єкта дослідження та узагальнити існуючі підходи щодо її оцінки;
- визначити сутність, зміст, структуру, функції та типологізацію оцінки ефективності управління промисловим виробництвом;
- сформулювати систему критеріїв оцінки, обґрунтувати їх кількісно-якісну визначеність;
- здійснити аналіз сучасної системи оцінювання ефективності управління промисловим виробництвом та виявити протиріччя її застосування;
- розробити методологію процедури оцінювання та методику її здійснення;
- обґрунтувати основні напрями підвищення дієвості оцінки ефективності управління промисловим виробництвом та комплекс заходів щодо їх реалізації;
- побудувати математичну модель ефективності функціонування системи управління промисловим виробництвом та розробити алгоритмічне забезпечення її оцінки.

Об'єктом дослідження є ефективність управління промисловим виробництвом за умов формування ринкових відносин.

Предметом дослідження є методологія та практика оцінки ефективності управління промисловим виробництвом як важливого елемента системи управління. Конкретні дослідження здійснені на матеріалах промисловості, зокрема машинобудування і металообробки Житомирської області.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження виступають основні положення матеріалістичної діалектики щодо пізнання різних економічних явищ та процесів в їх безперервному розвитку і взаємозв'язку. При визначенні сутності ефективності управління виробництвом, змісту, структури та функцій її оцінки застосовувалися загальнонаукові методи, а також абстрактно-

логічний, монографічний та ін. В дослідженні методологічних засад оцінки використовувалися такі методи як аналіз, синтез, узагальнення, структурування, формалізація. При аналізі сучасної системи оцінювання застосовувались обстеження, статистично-економічний, балансовий методи тощо. При розробці математичної моделі ефективності функціонування системи управління промисловим виробництвом використовувалися економіко-математичні методи моделювання. Інформаційною базою дослідження послужили наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, відповідні законодавчі і нормативні акти України з питань розвитку промислового комплексу та управління ним, статистичний матеріал, документи органів регіонального управління промисловим виробництвом Житомирської області. В дисертації наведені результати та висновки соціально-економічного дослідження автора з актуальних проблем оцінки ефективності управління промисловим виробництвом, яке було проведене в січні-липні 2001 р. серед 812 респондентів – суб'єктів управлінської діяльності та студентів економічних спеціальностей вузів Житомирщини.

Наукова новизна одержаних результатів. У дисертаційному дослідженні викладено положення, висновки і рекомендації, які спрямовані на розв'язання конкретного наукового завдання щодо розробки методології оцінки ефективності управління промисловим виробництвом та практичних підходів до її застосування в умовах ринкових відносин. Основні результати дисертаційної роботи, які відзначаються науковою новизною, полягають у наступному:

- поглиблено теоретико-методологічні засади ефективності управління промисловим виробництвом, зокрема визначено її функціональну залежність від основних структурних елементів процесу управління, їх узгодженості та зовнішніх факторів детермінації;

- запропоновано авторський підхід до визначення ефективності управління, який на відміну від існуючих ґрунтується на діалектичній єдності оцінки ефективності процесу управління і оцінки ефективності, що проявляється в його кінцевих результатах;

- визначено сутність оцінки ефективності управління промисловим виробництвом, яка найбільш повно розкриває методологічні аспекти взаємозв'язку та взаємозалежності її структурних елементів;

- поглиблено зміст, структуру та типологізацію оцінки ефективності управління промисловим виробництвом, вперше визначено її функції відповідно до специфіки ринкового середовища та з урахуванням запропонованого методологічного підходу;

- побудовано цілісну систему критеріїв комплексної оцінки ефективності управління промисловим виробництвом та обґрунтовано їх кількісно-якісну визначеність, що дало можливість підвищити сприйнятливість, об'єктивність та повноту оцінки;

- визначено систему принципів, науково обґрунтованих еквівалентів, інструментарій механізму комплексної оцінки ефективності управління промисловим виробництвом, що знайшло своє відображення в розробленій процедурі оцінювання та практичних рекомендаціях щодо використання її висновків;

- визначено та обґрунтовано основні напрями підвищення дієвості оцінки ефективності управління промисловим виробництвом та заходи щодо їх реалізації, які сприяють удосконаленню систем управління виробництвом в цілому;

- побудовано математичну багатокритеріальну модель ефективності функціонування системи управління промисловим виробництвом і на цій основі розроблено алгоритмічне забезпечення її оцінки.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що теоретичні і методологічні положення та висновки, викладені в дисертаційній роботі, поглиблюють теорію і практику оцінки ефективності управління промисловим виробництвом. Наукові висновки та пропозиції дослідження використані Радою по вивченню продуктивних сил України НАН України (довідка №25/653-1-12 від 14.11.2002 р.). Результати дисертаційного дослідження використовуються в діяльності головного управління економіки Житомирської

обласної державної адміністрації (довідка № 02/762 від 19.06.2002 р.) та відділу економіки і прогнозування Житомирського міського виконавчого комітету (довідка № 26/52 від 10.06.2002 р.). Запропоновані новації впроваджені Житомирським ВАТ “Біомедскло” (довідка № 17/54 від 20.06.2002 р.). Наукові розробки використовуються також у навчальному процесі Житомирського інженерно-технологічного інституту на економічних спеціальностях при викладанні дисциплін “Оціночна діяльність та державне регулювання”, “Основи менеджменту”, “Управління персоналом”, а також у курсовому та дипломному проектуванні (довідка № 44-45/1109 від 18.06.2002 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційне дослідження є одноосібно виконаною завершеною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до методологічних основ ефективності управління промисловим виробництвом та її оцінки в контексті ринкових трансформацій економіки. Викладені в дисертації положення та висновки, що виносяться на захист, є внеском автора у розвиток теорії та практики оцінки ефективності управління промисловим виробництвом і економіки промисловості в цілому.

Апробація результатів дисертації. Результати проведених досліджень та основні наукові положення дисертації були обговорені, схвалені і опубліковані як тези та матеріали доповідей на 8 наукових конференціях: V Міжнародній науково-практичній конференції “Управління організацією: діагностика, стратегія, ефективність” (м. Трускавець, 8-9 квітня 1999 р.), VII Міжнародній науковій конференції “Актуальні проблеми гуманітарних наук та їх інформаційне забезпечення” (м. Харків, 22 квітня 2000 р.), Всеукраїнській науково-практичній конференції “Регіоналізація економіки і здійснення адміністративної реформи в Україні” (м. Дніпродзержинськ, 18-19 травня 2000 р.), Міжнародній науково-методичній конференції “Актуальні проблеми підготовки фахівців в умовах реструктуризації органів регіонального управління” (м. Рівне, 25-26 травня 2000 р.), IV Міжнародній конференції “Наука і освіта 2001” (м. Дніпропетровськ, 01-15 лютого 2001 р.), I Всеукраїнській науково-практичній конференції “Маркетингові дослідження в Україні” (м. Ялта, 15-19 травня 2001 р.), Науково-

практичній конференції “Соціально-економічний, науково-технічний та інвестиційний розвиток області з погляду молодих науковців” (м. Житомир, 17 травня 2002 р.), Науково-практичній конференції “Теорія і практика сучасного менеджменту: проблеми та шляхи їх вирішення” (м. Тернопіль, 20-22 червня 2002 р.). Дисертаційна робота доповідалася та обговорювалася на міжкафедральному науковому семінарі Житомирського інженерно-технологічного інституту.

Публікації. Основні результати дисертаційної роботи опубліковані в 14 наукових працях, з них 7 - у наукових фахових виданнях. Загальний обсяг публікацій, які належать особисто автору, становить 3,8 друк. арк. Основні дисертаційні положення, що виносяться на захист, апробовані на 6 наукових конференціях і опубліковані як матеріали доповідей.

ВИСНОВКИ

1. Забезпечення розвитку вітчизняного промислового виробництва можливе лише за умови належного рівня ефективності управління на всіх рівнях ієрархії. Як економічна категорія “ефективність управління виробництвом” має соціально-економічну природу і характеризується відповідною складністю та багатогранністю. За своїм змістом вона визначає ступінь реалізації поставлених цілей, що покликані до життя потребами суспільства, при оптимальному використанні наявних можливостей і засобів в найкоротший термін. Існуючі в науці та практиці управління підходи до визначення ефективності управління виробництвом обумовлені абсолютизацією її певних аспектів і не дозволяють в повній мірі розкрити сутність та соціально-економічну природу даного явища. В зв'язку з цим, ефективність управління виробництвом доцільно розглядати через діалектичний взаємозв'язок ефективності процесу управління та ефективності, що виражається в його кінцевих результатах, при провідній ролі останньої. Такий підхід дозволяє оцінити не тільки результативність управління, але й засоби, завдяки яким цю результативність було досягнуто.

2. Оцінка ефективності управління виробництвом – це важливий елемент структури процесу управління, прояв його зворотного зв'язку та засіб удосконалення системи управління. Методологічною основою змісту і форм оцінки ефективності управління промисловим виробництвом є запропонований підхід до визначення ефективності управління у двох “вимірах”. Це дозволяє оцінку ефективності управління промисловим виробництвом визначити як специфічне відношення її суб'єкта, виражене в понятійній формі, до реальної ефективності управління, в результаті якого відбувається порівняння даної ефективності з еквівалентом на основі його вибору в якості критерію задоволення потреби у високих результатах виробництва при оптимальній організації процесу управління.

3. Зміст оцінки ефективності управління промисловим виробництвом детермінується її основними об'єктами та цілями, тому включає в себе оцінку

систем (підсистем) управління, оцінку підрозділів (органів) управління і оцінку управлінського персоналу, кожна з яких реалізується згідно запропонованому підходу – за результатами діяльності об'єктів оцінки і за рівнем організації ними процесу управління.

4. Запропонована система критеріїв комплексної оцінки ефективності управління промисловим виробництвом є уніфікованою за своїм характером і служить методологічною основою для модифікованих систем показників та індикаторів. Система критеріїв комплексної оцінки ефективності управління промисловим виробництвом відповідно до її змісту включає три підсистеми критеріїв, які можуть розглядатися як самостійні системи. Її особливістю та науковою новизною виступає комплексність та наявність в кожній групі критеріїв узагальнюючого критерію, який характеризується відповідним синергетичним ефектом.

5. Специфіка процедури оцінки ефективності управління виробництвом визначається її цілями, згідно яких формується зміст оцінки, обирається її суб'єкт, визначається система критеріїв та показників, вибирається еквівалент та розробляється відповідний механізм оцінювання.

6. Удосконалення системи оцінювання в кінцевому рахунку спрямоване на підвищення ефективності управління промисловим виробництвом. Воно повинне здійснюватися за такими напрямками: підвищення підготовленості суб'єктів управління до оціночної діяльності; підвищення ролі оцінки як засобу забезпечення високого рівня ефективності управління виробництвом; досягнення оптимальної організації процедури оцінювання; формування належного інформаційного забезпечення оцінки ефективності управління промисловим виробництвом. Зазначені напрями реалізуються через відповідні комплекси заходів.

7. Серед конкретних практичних заходів, які пропонуються для підвищення дієвості оцінки ефективності управління виробництвом необхідно виділити створення на великих промислових підприємствах і в межах державних органів управління виробництвом постійно діючих служб удосконалення системи

управління, обов'язкову розробку програм удосконалення систем управління на основі висновків оцінки, застосування чіткої регламентації процедури оцінювання та документальне оформлення її висновків, використання в процесі оцінки цільового, стратегічного еквівалентів та значень ефективності управління за минулі періоди, творче застосування в оціночній практиці її принципів та методів, створення та розвиток надійної інформаційної бази управління, підвищення кваліфікації та самоосвіти практиків управління, а також впровадження в навчальний процес вузів для студентів економічних спеціальностей окремого курсу з проблем оцінки ефективності управління виробництвом.

8. Методичне забезпечення оцінки ефективності управління промисловим виробництвом передбачає практичне застосування надійних алгоритмів, методик та моделей. Методологічною основою моделювання оцінки ефективності управління виробництвом може служити запропонована система критеріїв. Розроблена згідно з цим математична багатокритеріальна модель оцінки ефективності функціонування системи управління виробництвом як відношення ефективності, що проявляється в проміжних та кінцевих результатах процесу управління, до рівня відповідності керуючої системи об'єкту управління, була експериментально апробована і довела свою прикладну придатність. Було також встановлено, що для розрахунку показників та критеріїв моделей оцінки найбільш доцільно застосовувати робастний алгоритм α - β - фільтру.

9. Підтвердженням дієздатності основних наукових положень дисертації є їх практичне впровадження на рівні управління регіональним виробництвом і промисловими підприємствами. Використання практичних рекомендацій щодо проведення оцінки ефективності управління виробництвом в умовах конкретного промислового підприємства стимулювало розвиток його виробництва і дозволило забезпечити приріст прибутку на 17,8%.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Феміна, 1996. – 64 с.
2. Законодавство України про місцеве самоврядування: збірник законодавчих актів за станом на 5 листопада 2001 року. - К.: Парламентське вид-во, 2001. – 168 с.
3. Законодавство України про охорону навколишнього середовища (за станом на 1 квітня 2000 року). – Офіц. вид. Верховної Ради України. - К.: Парламентське вид-во, 2000. – 144 с.
4. Закон України “Про затвердження Завдань Національної програми інформатизації на 1998-2000 роки” // Відомості Верховної Ради України. – 1998. - №27-28. – С. 509-522.
5. Закон України “Про Концепцію Національної програми інформатизації” // Відомості Верховної Ради України. – 1998. - №27-28. – С. 494-509.
6. Закон України “Про місцеві державні адміністрації” // Відомості Верховної Ради України. – 1999. - №20-21. – С. 246-443.
7. Закон України “Про Національну програму інформатизації” // Відомості Верховної Ради України. – 1998. - №27-28. – С. 482-493.
8. Закон України “Про підприємництво”: текст із змінами та доп. за станом на 1 лютого 2001 року. – К.: Видавець М.А. Макота, 2001. – 20 с.
9. Закон України “Про підприємства в Україні” / О.А.Романко, Т.М.Карпенко (ред.) – Офіц. вид. Верховної Ради України. - К.: Парламентське вид-во, 1998. – 36 с.
10. Закон України “Про промислово-фінансові групи в Україні” – Офіц. вид. Верховної Ради України. - К.: Парламентське вид-во, 1998. – 12 с.
11. Закон України “Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Житомирській області” // Відомості Верховної Ради України. – 2000. - №2. – С. 10-14.
12. Закон України “Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу” // Відомості Верховної Ради України. – 2002. - №24. – С. 634-639.
13. Аверьянов А.Н. Системное познание мира: методологические проблемы. – М.: Политиздат, 1985. – 263 с.
14. Авилов А., Розманов О., Сидоров Н. Новый взгляд на деятельность руководителя // Проблемы теории и практики управления. – 1998. – №3. – С. 110-115.

15. Алексеев Н. Эволюция систем управления предприятием // Проблемы теории и практики управления. – 1999. – №2. – С. 103-107.
16. Алымов А.Н., Заставный Ф.Д., Притир Д.К. Сбалансированность народнохозяйственного развития: региональные и отраслевые проблемы. – К.: Наук. думка, 1986. – 223 с.
17. Аналіз стану і прогнозування регіонального ринку праці: методичні рекомендації / С.І.Бандур, О.М.Дрозд, В.В.Онікієнко та ін. – К.: РВПС України НАН України, 1999. – 116 с.
18. Артеменко В. Математичне і комп'ютерне моделювання соціально-економічного розвитку регіонів обласного рівня // Регіональна економіка. – 2000. – №4. – С. 118-124.
19. Архипов В. Стратегическая эффективность управленческих решений // Проблемы теории и практики управления. – 1996. – №5. – С.117-122.
20. Аршакян Д. Особенности управления социо-техническими системами в современных условиях // Проблемы теории и практики управления. – 1998. – №5. – С. 96-100.
21. Афанасьев В.Г. Мир живого: системность, эволюция и управление. – М.: Политиздат, 1986. – 333 с.
22. Афанасьев В.Г., Урсул А.Д. Об эффективности социального управления // Вопросы философии. – 1982. – №7. – С. 57-69.
23. Батковский А., Попов С. Приемы мотивации к труду и профессиональному росту (на примере инновационных организаций) // Проблемы теории и практики управления. – 1999. – №1. – С. 104-109.
24. Белановский С.А. Факторы эффективности управленческого труда в промышленности. – М.: Наука, 1988. – 168 с.
25. Беляцкий Н. Изменение функций руководителя в новых условиях // Проблемы теории и практики управления. – 2000. – №3. – С. 97-100.
26. Березовский Б.А., Барышников М.Ю. Многокритериальная оптимизация. – М.: Наука, 1989. – 320 с.
27. Берлин А., Арзамов А. Механизм инвестиционных решений на промышленном предприятии // Проблемы теории и практики управления. – 2001. – №1. – С.80-85.
28. Беседин Н. Экспертная экспресс-оценка менеджерских ситуаций // Бизнес Информ. – 1997. – №5. – С. 52-56.
29. Бизюкова И.В. Кадры управления: подбор и оценка; учеб. пособие. – М.: ОАО “Изд-во “Экономика”, 1998. – 150 с.

30. Бинкин Б.А., Черняк В.И. Эффективность управления: наука и практика. – М.: Наука, 1982. – 144 с.
31. Бовыкин В.И. Новый менеджмент: (управление предприятиями на уровне высших стандартов: теория и практика эффективного управления). – М.: ОАО “Издательство “Экономика”, 1997. – 368 с.
32. Богиня Д. Актуальні проблеми регулювання доходів і організації оплати праці на етапі трансформації економіки України // Україна: аспекти праці. – 2000. – №6. – С. 3-11.
33. Брожик В. Марксистская теория оценки: Пер. со словац. – М.: Прогресс, 1982. – 260 с.
34. Бургин М.С., Кузнецов В.И. Соотношение законов и принципов в научной теории // Философские науки. – 1990. – №1. – С. 8-15.
35. Бутов Р. Мобильность кадров // Управление персоналом. – 2000. – №6. – С. 34-38.
36. Ван Шаик Дж. Как подготовить менеджера XXI века // Проблемы теории и практики управления. – 1998. – №1. – С. 21-26.
37. Вдовенко С. Вдосконалення управління регіоном (район-область) в умовах ринкових перетворень // Вісник Української Академії державного управління при Президентіві України. – 1998. – №1. – С. 89-98.
38. Вершигора Е.Е. Менеджмент: Учеб. пособие. – М.: ИНФРА-М, 1998. – 256 с.
39. Виханский О.С. и др. Менеджмент: Человек, стратегия, организация, процесс: Учебник. – М.: Гардарики, 1996. – 416 с.
40. Водачек Л. Управление производством в объединении (интегрированный подход). Сокр. пер. с чешск. / Предисл. и науч. ред. В.С. Рапорта. – М.: Экономика, 1985. – 168 с.
41. Воронин А.Н., Павлов В.В. Многокритериальная задача диспетчера // Автоматика. – 1986. - № 5. – С. 48-53.
42. Гаврилов А. Формирование механизма обновления системы управления экономикой // Экономист. – 1998. – №7. – С. 13-16.
43. Герасимчук В.Г. Розвиток підприємства: діагностика, стратегія, ефективність. – К.: Вища школа, 1995. – 267 с.
44. Герасимчук В.Г. Стратегічне управління підприємством. Графічне моделювання: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2000. – 360 с.
45. Гончаров В.В. Важнейшие критерии результативности управления. – М.: МНИИПУ, 1998. – 304 с.

46. Гончаров В.В. Ключевые элементы управления и их практическое значение. – М.: МНИИПУ, 1998. – 192 с.
47. Гончарук В.А. Маркетинговое консультирование. – М.: Дело, 1998. – 298 с.
48. Гранин Ю.Д. О гносеологическом содержании понятия “оценка” // Вопросы философии. – 1987. – №6. – С. 59-72.
49. Грейсон Д. мл., О’Делл К. Американський менеджмент на порозі ХХІ века: Пер. с англ. – М.: Экономика, 1991. – 319 с.
50. Гроув Э.С. Высокоэффективный менеджмент / Пер. с англ. – М.: “Филинь”, 1996. – 280 с.
51. Березовский Б.А., Барышников М.Ю. Многокритериальная оптимизация. – М.: Наука, 1989. – 320 с.
52. Гудзь П. Проблеми управління збанкрутілим підприємством в системі регіональної економіки // Регіональна економіка. – 1999. – №3. – С. 66-71.
53. Данилишин Б.М. Природно-техногенні катастрофи: проблеми економічного аналізу та управління. – К.: ЗАТ “Нічлава”, 2001. – 260 с.
54. Данилов А. Уроки социально-экономической трансформации // Проблемы и практики управления. – 1997. – №1. – С. 36-41.
55. Дейнеко Л.В. Розвиток харчової промисловості України в умовах ринкових перетворень (проблеми теорії і практики). – К.: Знання, 1999. – 331 с.
56. Дейнеко О.А. Эффективность и качество управления машиностроительным предприятием. – М.: Машиностроение, 1979. – 239 с.
57. Дереповко І. Питання підвищення ефективності функціонування системи управління підприємства // Регіональна економіка. – 2000. – №1. – С. 44-52.
58. Диалектика и системный анализ / Под ред. Д.М. Гвишиани. – М.: “Наука”, 1986. – 336 с.
59. Диневич В.А., Рогачев С.В., Якунина Н.И. Показатели и критерии эффективности управления. – М.: “Мысль”, 1975. – 72 с.
60. Дмитренко Г. Концепция антропосоциального управления обществом // Проблемы теории и практики управления. – 1998. – №2. – С. 62-67.
61. Дмитренко Г.А. Стратегічний менеджмент у системі освіти: Навч. посібник. – К.: МАУП, 1999. – 176 с.

62. Дмитренко Г.А. Стратегічний менеджмент: цільове управління персоналом організацій: Навч. посібник. – К.: МАУП, 1998. – 188 с.
63. Дорогов Н. Обоснование выбора экономической стратегии региона // Проблемы теории и практики управления. – 1998. – №3. – С. 36-40.
64. Дорогов Н. Региональная экономика в системе рыночных отношений (методологические аспекты управления) // Проблемы теории и практики управления. – 1997. – №4. – С. 66-70.
65. Дорогунцов С., Федорищева А. Техногенно-екологічна безпека урбанізованих територій України // Економіка України. – 2000. – №5. – С. 4-12.
66. Дорогунцов С., Бутрим О. Ризик надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру // Економіка України. – 2001. – №4. – С.68–73.
67. Дорогунцов С., Жарков П. Розвиток заготовчого виробництва // Економіка України. – 1998. – №12. – С.30–33.
68. Дорогунцов С., Федорищева А., Ральчук О. Сталий розвиток в управлінні еколого-економічними системами // Економіка України. – 2001. – №1. – С.74–83.
69. Драккер Питер Ф. Управление, нацеленное на результаты: Пер. с англ. – М.: Технологическая школа бизнеса, 1994. – 200 с.
70. Друкер П.Ф. Эффективный управляющий / Пер. А. Мкервали. – М.: СП “Бук Чембэр Интернэшнл”, 1994. – 267 с.
71. Друкер П. Як забезпечити успіх у бізнесі: новаторство і підприємництво / Пер. з англ. В.С. Гуля. – К.: Україна, 1994. – 319 с.
72. Дубодєлова А., Янковська Л., Лісова Л. Стан оздоровчого менеджменту на вітчизняних промислових підприємствах // Регіональна економіка. – 2000. – №2. – С. 192-195.
73. Дудник О.В. Сравнительный анализ методов прогнозирования экономических показателей // Проблемы управления и информатики. – 2001. – № 4. – С. 133-143.
74. Дятлов В.А., Кибанов А.Я., Пихало В.Т. Управление персоналом: Учеб. пособие для студентов экономических вузов и факультетов / Под ред. А.Я. Кибанова – М.: “Издательство ПРИОР”, 1998. – 512 с.
75. Еленева Ю. Стоимостной подход как основа современного управления бизнесом // Проблемы теории и практики управления. – 2002. – №3. – С. 110-115.

76. Економіка Житомирської області. – Житомир: Житомирське обласне управління статистики, 1999. – 302 с.
77. Економіка підприємства: структурно-логічний навч. посібник / С.Ф.Покропивний, М.І.Грещак, В.М.Колот та ін. / За ред. С.Ф.Покропивного. – К.: КНЕУ, 2001. – 457 с.
78. Житомирщина пропонує. Перелік основних видів продукції, яку випускають підприємства Житомирської області, інвестиційні пропозиції, довідковий матеріал. – Житомир: “Полісся”, 1996. – 108 с.
79. Задорожний Г.В., Коврига О.В., Смолівик В.В. Соціальне партнерство – реальний шлях до відкритого суспільства. – Х.: ХІБМ, 2000. – 192 с.
80. Збаразька Л. Макропропорції української промисловості та пріоритетні завдання промислової політики // Економіка України. – 2000. – №5. – С. 19-27.
81. Зиновьев Ф.В. Управление сельскохозяйственным производством: Учеб. пособие для студ. вузов по экон. спец. Практикум. – 2-е изд., перераб и доп. – К.: Вища шк., Голов. изд-во, 1987. – 191 с.
82. Зміни в галузевій структурі промисловості області. – Житомир: Житомирське обласне управління статистики (відділ статистики промисловості), 2001. – 16 с.
83. Ивин А.А. Основания логики оценок. – М.: Издательство МГУ, 1970. – 229 с.
84. Информационное обеспечение управления бизнесом // Проблемы теории и практики управления. – 2002. - №1. – С. 122-127.
85. Йоцене М.А. Методика оценки труда руководителя организации в рыночных условиях : Учеб. пособие для студ. экон. спец. – Абакан: Хакасский ин-т бизнеса, 2000. – 32 с.
86. Калина А.В., Конєва М.І., Яценко В.О. Сучасний економічний аналіз та прогнозування (мікро- та макро- рівень). – К.: МАУП, 1998. – 272 с.
87. Капустин Е., Рыбин В. Критерии и показатели эффективности // Экономическая газета. – 1980. – №4. – С. 109-113.
88. Карапетян Л. Концептуальные вопросы социального управления // Проблемы теории и практики управления. – 1999. – №5. – С. 51-55.
89. Картышев В.А. Система систем. Очерки общей теории и методологии. – М.: Прогресс-Академия, 1995. – 416 с.

90. Касьянов А.И. Экономическая оценка и стимулирование результатов промышленного производства. – М.: Экономика, 1986. – 144 с.
91. Кожекин Г.Я., Сеница Л.М. Организация производства: Учеб. пособие. – Мн.: ИП “Экоперспектива”, 1998. – 334 с.
92. Количественная оценка уровня организации труда, производства и управления на предприятии и в производственном объединении: Методические рекомендации. – М.: Экономика, 1986. – 112 с.
93. Колемаев В.А., Староверов О.В., Турундаевский В.Б. Теория вероятностей и математическая статистика. – М.: ВШ, 1991. – 400 с.
94. Колот А.М. Мотивація, стимулювання й оцінка персоналу: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 1998. – 224 с.
95. Копнин П.В. Диалектика как логика и теория познания. – М.: Наука, 1973. – 324 с.
96. Копитова І.В. Ефективність регіонального управління в розрізі сучасної екологічної політики // Економіка: проблеми теорії та практики: Зб. наук. пр. – Дніпропетровськ: ДНУ. – 2000. – Вип. 42 – С. 69 – 75.
97. Копитова І.В. Критерії оцінки ефективності управління виробництвом як методологічна проблема // Маркетинг: теорія і практика. Зб. наук. пр. Східноукраїнського національного університету. – Луганськ: СНУ. – 2001. – №6. – С.81-86.
98. Копитова І.В. Методологічні основи оцінки ефективності регіонального управління // Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. “Актуальні проблеми підготовки фахівців в умовах реструктуризації органів регіонального управління”. – Рівне: Видавнича фірма “БМ-ТУР”. – 2000. – С. 123-125.
99. Копитова І.В. Методологія формування системи критеріїв оцінки ефективності управління виробництвом // Тези доповідей четвертої міжнар. наук.-практ. конф. “Наука і освіта 2001”: в 3-х т. – Дніпропетровськ: Наука і освіта. – 2001. – Т.3. – С. 26-27.
100. Копитова І.В. Орієнтири у визначенні ефективності управління виробництвом // Вісник Житомирського інженерно-технологічного інституту. – Житомир: ЖІТІ. – 2001. – №5. – С. 235-238.
101. Копитова І.В. Оцінка ефективності підготовки менеджерів у вищій школі // Проблеми педагогічних технологій: Зб. наук. пр. – Луцьк: ВАД, ВДУ. – 2000. – №2. – С.198 – 203.
102. Копитова І.В. Оцінка ефективності управління виробництвом у контексті соціально-економічного дослідження // Вісник Тернопільської

академії народного господарства. – Тернопіль: Економічна думка. – 2002. – №7/3. – С. 257-260.

103. Копитова І.В. Оцінка ефективності управління промисловим виробництвом: методологічні та практичні аспекти // Тези доповідей наук.-практ. конф. “Соціально-економічний, науково-технічний та інвестиційний розвиток області з погляду молодих науковців”. – Житомир: Житомирська обласна державна адміністрація, Житомирський державний центр науково-технічної і економічної інформації. - 2002. – С. 23-25.

104. Копитова І.В. Оцінка процесу управління як передумова підвищення ефективності управління виробництвом // Економіка: проблеми теорії та практики. Зб. наук. пр. – Дніпропетровськ: ДНУ. – 2002. – Вип. 124. – С. 88-93.

105. Копитова І.В. Оцінка як фактор підвищення ефективності регіонального управління // Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої 80-річчю ДДТУ та 250-річчю м. Дніпродзержинська “Регіоналізація економіки і здійснення адміністративної реформи в Україні”. – Дніпродзержинськ: ДДТУ. - 2000. – С.73-75.

106. Копитова І.В. Проблема визначення ефективності управління // Матеріали VII междунар. студент. науч. конф. “Актуальные проблемы гуманитарных наук и их информационное обеспечение”. – Харьков: Народная украинская академия. – 2000. – С. 47.

107. Копитова І.В. Проблеми розвитку промислового комплексу Житомирської області // Матеріали 5-ї Міжнар. наук.-практ. конф. “Управління організацією: діагностика, стратегія, ефективність”. – Київ – Трускавець: КНЕУ, НТУУ “КПІ”, ДДПУ. – 1999. – С. 7-8.

108. Копитова І.В. Управління розвитком промислового комплексу Житомирщини // Вісник Житомирського інженерно-технологічного інституту. – Житомир: ЖІТІ. - 1998. - №8. – С.214 – 217.

109. Копитова І.В. Формування основних напрямків промислової політики // Вісник Житомирського інженерно-технологічного інституту. – Житомир: ЖІТІ. – 1999. – №9. – С. 281 – 285.

110. Костин Г. Опыт управления: успехи и неудачи // Проблемы теории и практики управления. – 1997. – №1. – С. 42-47.

111. Котарбинский Т. Трактат о хорошей работе / Науч. ред. Г.Х. Потапов, пер. с польск. – М.: Экономика, 1975. – 271 с.

112. Кочергин А.Н. Научное познание: формы, методы, подходы. Спецкурс. – М.: Изд-во МГУ, 1991. – 80 с.

113. Кравченко Н., Маркова В. Меняется ли парадигма управления предприятиями? // Проблемы теории и практики управления. – 1998. – №3. – С. 83-89.
114. Кузьмин С.З. Основы теории цифровой обработки радиолокационной информации. – М.: Сов. Радио, 1974. – 352 с.
115. Курочкин А. Принципы организационного проектирования предприятий // Проблемы теории и практики управления. – 1998. – №1. – С. 91-96.
116. Кхол Й. Эффективность управленческих решений / Под общ. ред. и с послесловием Б.В.Губина и А.Г.Певзнера. Пер. с чешск. – М.: Прогресс, 1975. – 195 с.
117. Лазарев Ю.Ф. MatLAB 5.x. – Киев: ВНУ, 2000. – 384 с.
118. Лапко О. Реформування системи управління інноваційною діяльністю в регіонах // Регіональна економіка. – 1999. – №1. – С. 65-74.
119. Латфуллин Г. Основные тенденции и концепции управления на стыке веков // Проблемы теории и практики управления. – 1998. – №1. – С.76-80.
120. Лафта Дж. К. Эффективность менеджмента организации: Учеб. пособие. – М.: Русская Деловая Литература, 1999. – 320 с.
121. Лега В.В. Элементы анализа управления. – Х.: Основа, 1990. – 156 с.
122. Лобанов В. Административные реформы: вызов и решения // Проблемы теории и практики управления. – 1998. – №1. – С. 56-60.
123. Люти А., Кран А., Кюнг П. Определение показателей для оценки качества хозяйственных процессов // Проблемы теории и практики управления. – 1998. – №5. – С.101-106.
124. Маккей Х. Как уцелеть среди акул: (Опередить конкурентов в умении продавать, руководить, стимулировать, заключать сделки) / Х. Маккей. Деловая стратегия: (Концепция, содержание, символы): Пер. с англ. / Б. Карлоф. – Уфа: Акад. менеджмента; М.: Экономика, 1993. – 367 с.
125. Марков М. Технология и эффективность социального управления / Пер. с болг., под ред. и с предисл. Т.В.Керимовой. – М.: Прогресс, 1982. – 267с.
126. Мартыненко Н. Технология менеджмента: Учебник для студентов высш. учеб. заведений. – К.: МП “Леся”, 1997. – 800 с.

127. Материалистическая диалектика как общая теория развития: Диалектика общественного развития / Авт. кол. Ю.К.Плетников и др.; Под рук. и общ. ред. Л.Ф.Ильичева и др. – М.: Наука, 1987. – 559 с.

128. Мельник М.В. Анализ и оценка системы управления на предприятиях. – М.: Финансы и статистика, 1990. – 136 с.

129. Менар Клод. Экономика организаций: Пер. с франц. / Под ред. А.Г. Худокормова. – М.: ИНФРА-М, 1996. – 160 с.

130. Методика оценки экономической эффективности отраслевых автома-тизированных систем управления в промышленных министерствах, всесоюзных и республиканских промышленных объединениях. – М.: Экономика, 1976. – 56 с.

131. Методика определения экономической эффективности автоматизиро-ванных систем управления предприятиями и производственными объединениями. / Подгот. Абрамов С.А., Бодянская Т.М., Буровин В.А. и др. – М.: Статистика, 1979. – 62 с.

132. Методологические проблемы экономической науки: Сб. науч. тр. / Отв. ред. А.Г. Гранберг, А.П. Деревянко. – Новосибирск: Наука, 1988. – 288 с.

133. Методологические проблемы эффективности и интенсификации в условиях социализма / АН СССР – Отв. ред. В.И. Рыбин, И.В. Можайскова. – М.: Наука, 1987. – 336 с.

134. Михалевич В.С., Волкович В.Л. Развитие методов системной оптимизации в человеко-машинных процедурах решения многокритериальных задач // Кибернетические методы планирования, проектирования и управления. – Киев: РИО ИК АН УССР. - 1982. – С. 7-15.

135. Наливайко А.П., Євдокимова Н.М., Задорожна Н.В. Мікроекономіка: Навч.-метод. посіб. для самостійного вивч. дисципліни. – К.: КНЕУ, 1999. – 208с.

136. Наливайко А.П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрямки розвитку. – К.: КНЕУ, 2001. – 228 с.

137. Научная организация и нормирование труда в машиностроении: Учебник для студентов машиностроительных специальных вузов / С.М. Семенов, Н.А. Сероштан, А.А. Афанасьев и др.; Под общ. ред. С.М. Семенова. – М.: Машиностроение, 1991. – 240 с.

138. Немцов В.Д., Довгань Л.Є., Сініок Г.Ф. Менеджмент організацій: Навч. посібник. – К.: ТОВ “УВПК” “ЕксОб”, 2000. – 392 с.

139. Новрузов Р. Об эффективности управления государственной собственностью // Проблемы теории и практики управления. – 1997. – №1. – С. 86-91.
140. Олійник С.У. та ін. Менеджмент: Навчальний посібник. – Х.: Друк ЛТД, К.: Проза, 1997. – 176 с.
141. Организация управления общественным производством / Под ред. Г.Х. Попова, Ю.И. Краснопосяса. – М.: Изд-во Московского университета, 1984. – 252 с.
142. Основні показники соціально-економічної характеристики області за 1999 р. (Довідник). – Житомир: Управління економіки обласної державної адміністрації, 2000. – 23 с.
143. Основні фонди промисловості області. Статистичний збірник. – Житомир: Управління статистики Житомирської області, 1999. – 44 с.
144. Осовська Г.В. Основи менеджменту: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів спеціальності 7.050201 “Менеджмент організацій”. – Житомир: ЖІТІ, 1998. – 600 с.
145. Оценка эффективности систем управления: Сб. науч. тр. – Вильнюс: ВГУ, 1982. – 40 с.
146. Павлов В.В., Воронин А.Н. и др. Технические эргатические системы. – Киев: Наукова думка, 1977. – 344 с.
147. Петров В.В., Усков А.С. Информационная теория синтеза оптимальных систем контроля и управления. – М.: Энергия, 1975. – 232 с.
148. Підвищення ефективності розвитку і розміщення харчової промисловості / П.П.Борщевський, Л.Г.Чернюк, О.Б.Шмаглій / За ред. П.П.Борщевського. – К.: Наук. думка, 1994. – 160 с.
149. Пич Г., Шерм Э. Уточнение содержания контролинга как функции управления и его поддержки // Проблемы теории и практики управления. – 2001.- №3. – С. 102-107.
150. Плышевский Б. Россия: в тисках депрессивной стабилизации // Проблемы теории и практики управления. – 1997. – №2. – С.13-18.
151. Покропивний С.Ф., Колот В.М. Підприємництво: стратегія, організація, ефективність: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 1998. – 350 с.
152. Покропивний С.Ф., Новак А.П. Ефективність інноваційно-інвестиційної діяльності: Зб. Навч.-метод. матеріалів. – К.: КНЕУ, 1997. – 184с.

153. Попович И.В. Методика экономических исследований в сельском хозяйстве. Учеб. пособие для экон. специальностей с.-х. вузов. Изд. 3-е, перераб. – М.: “Экономика”, 1977. – 244 с.

154. Правдин Д. Показатели и критерии эффективности управленческого труда // Вопросы экономики. – 1975. – №12. – С. 116-125.

155. Проблема эффективности в современной науке: методологические аспекты / А.Д.Урсул, А.А.Жученко, О.Ю.Тарасов и др.; Отв. Ред. А.Д.Урсул. – Кишнев: Штиинца, 1985. – 256 с.

156. Проблемы совершенствования хозяйственного механизма регулирования научно-технического прогресса: Сб. науч. тр. / Под ред. В.С.Яцкова. – М.: НИИ управления, 1991. – 144 с.

157. Продуктивні сили економічних районів України / Б.М.Данилишин, Л.Г. Чернюк, О.В. Горська та ін. / За ред. Б.М. Данилишина. – К.: ЗАТ “Нічлава”, 2000. – 517 с .

158. Програма економічного і соціального розвитку Житомирської області на 2000 рік. – Житомир: Управління економіки обласної державної адміністрації, 2000. – 71 с.

159. Програма організаційного сприяння розвитку територій із спеціальним режимом інвестиційної діяльності на 2000–2002 роки. – Житомир: Управління економіки обласної державної адміністрації, 2000. – 10 с.

160. Програма соціально-економічного розвитку області “Житомирщина–2010”. – Житомир: Управління з питань економіки і власності обласної державної адміністрації, 1999. – 45 с.

161. Прокопенко И. Управление и развитие человеческих ресурсов – важнейшая задача экономик, переходящих к рынку. – Женева – Турин: МОТ, 1994. – 230 с.

162. Промисловість Житомирської області в розрізі міст та районів за 1997–1999 роки. – Житомир: Житомирське обласне управління статистики, 2000. – 115 с.

163. Промисловість області: 1990–1996 роки. Статистичний збірник. – Житомир: Житомирське обласне управління статистики, 1997. – 62 с.

164. Пугачев В.С., Синицин И.Н. Стохастические дифференциальные системы. – М.: Наука, 1985. – 560 с.

165. Пью Р.У. Справочник по системотехнике / Под ред. Р.Макола. – М.: Сов. радио, 1970. – 522 с.

166. Рансдорф М. Секреты успеха и задачи менеджмента на современном этапе // Проблемы теории и практики управления. – 2001. - №6. – С. 94-100.
167. Раяцкас Р.Л., Суткайтис В.П. Социально-экономическая эффективность производства. – М.: Наука, 1984. – 188 с.
168. Ребров С. Реструктуризация управления промышленностью как один из путей выхода из кризиса // Проблемы теории и практики управления. – 1998. – №2. – С. 30-34.
169. Региональное управление: опыт и проблемы. – К.: Наукова думка, 1984. – 255 с.
170. Редкозубов С.А. Статистические методы прогнозирования в АСУ. – М.: Энергоиздат, 1981. – 151 с.
171. Резников Б.А. Системный анализ и методы системотехники. – Л.: ВИКИ, 1990. – 122 с.
172. Ритвельдт Д., Качалин В. Сравнительный анализ эффективности предприятий как инструмент стратегического планирования // Проблемы теории и практики управления. – 2000. – №3. – С. 40-44.
173. Рише К. Реорганизация фирм и промышленная политика в странах с переходной экономикой // Проблемы теории и практики управления. – 2001. - №6. – С. 25-32.
174. Роль методологии в развитии науки: Сб. науч. тр. – Новосибирск: Наука, 1985. – 316 с.
175. Романова О. Оптимизация поведения предприятия в современных условиях // Проблемы теории и практики управления. – 2002. - №3. – С. 116-120.
176. Рузавин Г.И. Диалектика и современное научное мышление // Философские науки. – 1991. – №6. – С. 3-15.
177. Русинов Ф.М. Эффективность управления: наука и практика. – М.: Московский рабочий, 1984. – 150 с.
178. Рыночные трансформации в переходной экономике /А.Н.Алымов, Н.П.Гончарова, М.К.Михно и др. – К.: Ин-т эк-ки НАН Украины, 1998. – 229 с.
179. Савченко А., Супрун П. Оценка эффективности управления производством // Вопросы экономики. – 1973. – №1. – С.114-119.
180. Садлер Дж., Лобанов В. Повышение эффективности работы органов местной власти: опыт Великобритании // Проблемы теории и практики управления. – 2001. - №2. – С. 82-86.

181. Саймон Г. и др. Менеджмент в организациях: Сокр. пер. с англ. с 15-го изд. / Саймон Г., Смитбург Д., Томпсон В.; Общ. ред. и вступ. ст. А.М. Емельянова и В.В. Петрова. – М.: Экономика, 1995. – 335 с.
182. Сарахман О. Про ефективність підприємницької діяльності в регіоні // Регіональна економіка. – 2001. – №1. – С. 177-182.
183. Селитренников Л., Трещевский Ю. Постановка целей государственного регулирования – основа экономической политики // Проблемы теории и практики управления. – 1998. – №3. – С. 10-13.
184. Сильченков А.Ф. Повышение эффективности управленческого труда (методологические аспекты). – М.: Экономика, 1981. – 127 с.
185. Скаленко А. Системно-информационная методология построения современного экономического процесса // Экономика Украины. – 1995. – №5. – С. 57-63.
186. Слонов Н. Ситуативность и системность в менеджменте // Проблемы теории и практики управления. – 2001. – №5. – С. 88-91.
187. Сологуб О.П. Продуктивність економіки: регіональні аспекти. – К.: Знання, 1998. – 351 с.
188. Сологуб О.П. Регіональна економіка: потенціал і продуктивність. – К.: Науковий світ, 1999. – 127 с.
189. Сороко Э.М. Структурная гармония систем. – Минск: “Наука и техника”, 1984. – 264 с.
190. Соціальні пріоритети ринку праці: методологія, практика, шляхи забезпечення / С.І.Бандур, Т.А.Заяць, В.В.Онікієнко та ін. – К.: РВПС України НАН України, 2001. – 260 с.
191. Социально-экономическая эффективность: опыт США. Роль государства / В.И.Марцинкевич, Е.В.Яровая, А.А.Шлихтер и др. / Под ред. В.И.Марцинкевич. – М.: Наука, 1999. – 272 с.
192. Социально-экономическая эффективность организации и управления промышленным производством: Межвуз. сб. науч. тр. Моск. ин-та нар.хоз-ва им. Т.В.Плеханова. – М.: МИНХ им. Г.В. Плеханова, 1985. – 154 с.
193. Социально-экономическая эффективность управления промышленным производством: Межвуз. сб. науч. тр. Моск. гос. ун-та. – М.: МГУ, 1982. – 148 с.
194. Ставровський Є. Питання методології нормування чисельності апарату органів виконавчої влади // Економіка України. – 2000. – №7. – С. 54-60.

195. Статистичний щорічник України за 1998 рік / Держкомстат України; За ред. О.Г. Осауленка; Відп. за вип. В.А. Головка. – К.: Техніка, 1999. – 576 с.
196. Статистичний щорічник України за 1999 рік / Держкомстат України; За ред. О.Г. Осауленка; Відп. за вип. В.А. Головка. – К.: Техніка, 2000. – 648 с.
197. Статистичний щорічник України за 2000 рік / Держкомстат України; За ред. О.Г. Осауленка; Відп. за вип. В.А. Головка. – К.: Техніка, 2001. – 598с.
198. Тарнавский В. Регионы Украины: кто есть кто // Финансовая консультация. – 1998. – №11 [45]. – С. 72-75.
199. Татаренко А.В. Экономическая эффективность предприятия. – Харьков: ООО Центр “Консульт”, 2000. – 24 с.
200. Тихомирова А.В. Оценка эффективности управления производством. – М.: Экономика, 1984. – 104 с.
201. Туленков Н. Социальная эффективность управления // Персонал. – 1997. – №3. – С. 4-16.
202. Тутунджян А. Опыт реструктуризации системы управления предприятием // Проблемы теории и практики управления. – 2002. - №2. – С. 94-100.
203. Українське суспільство на порозі третього тисячоліття / За ред. М.О. Шульги. – К.: ТОВ “УВПК ”ЕксОб”, 1999. – 287 с.
204. Уразаев Р., Ликерова А. Анализ товарных потоков как инструмент региональной промышленной политики // Проблемы теории и практики управления. – 2001. – №1. – С. 76-79.
205. Ушаев Г.И. Практикум по определению эффективности. – К.: МП “Лоран”, 1994. – 24 с.
206. Федак Т. Реформування промислового комплексу Львівської області // Регіональна економіка. – 1999. – №2. – С. 189-193.
207. Федорищева А., Бутрим О. Техногенно-екологічна ситуація в Україні та управління рівнем її безпеки // Економіка України. – 1998. – №5. – С. 74–79.
208. Федорищева А., Ральчук О. Техногенно-екологічна безпека в системі регіонального управління сталим розвитком // Регіональна економіка. – 2000. – №3. – С.119–129.
209. Федоровский В.А. Аналитическая экономика современного предприятия. – Николаев: “ЭОЛИС”, 1996. – 104 с.

- 210.Філософія: Навч. посібник / І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко, І.В. Бойченко, В.П. Розумний та ін. – К.: Вікар, 1997. – 624 с.
- 211.Фрис Р., Копитко В. Сучасні аспекти взаємодії державного регіонального управління з органами місцевого самоврядування // Регіональна економіка. – 2001. – №1. – С. 119-125.
- 212.Ханжина В., Попов Е. Структура риночного потенціала підприємства // Проблемы теории и практики управления. – 2001. - №6. – С. 118-122.
- 213.Цал-Цалко Ю.С. Бухгалтерський звіт підприємства та його аналіз. – Житомир: ЖІТІ, 1998. – 200 с.
- 214.Цыпкин Я.З. Адаптация и обучение в автоматических системах. – М.: Наука, 1968. – 400 с.
- 215.Чекалев М., Ключина И. Экспериментальная методика оценки руководителей и специалистов предприятий // Управление персоналом. – 2000. – №6. – С. 39-41.
- 216.Чернюк Л.Г., Антоньева Л.С., Данилишин Б.М. Реформування економічних відносин і управління в промисловості. – К.: РВПС України НАН України, 1997. – 252 с.
- 217.Чижова В.І. Інноваційно-інвестиційні пріоритети в період приватизації. – К.: УІСД, 1998. – 47 с.
- 218.Чижова В.І. Методологічні підходи до формування соціально орієнтованої моделі приватизації. – К.: РВПС України НАН України, 1998. – 105 с.
- 219.Чумаченко М., Амоша О. Проблеми інвестування реструктуризації промисловості України // Регіональна економіка. – 1999. – №2. – С.7-14.
- 220.Шагенова М.Г., Максимов К.Н. Оценка хозяйствования предприятий в условиях перехода к рынку // Пищевая промышленность. – 1998. – №2. – С. 10-11.
- 221.Шпотов Б. О современных теориях конкурентных преимуществ и отраслевого лидерования // Проблемы теории и практики управления. – 2001. – №3. – С. 50-55.
- 222.Шрейдер Ю.Ф. Информация и эффективность // Об эффективности научной организационной деятельности: Сб. науч. тр. – М.: Изд-во МГУ, 1976. – С. 81-86.
- 223.Щекин Г.В. Теория кадровой политики: Монография. – К.: МАУП, 1997. – 176 с.

224.Щур С. Методика оцінки конкурентоспроможності управлінського персоналу // Україна: аспекти праці. – 1999. – №7. – С. 34-37.

225.Экономика переходного периода / Под ред. В.В. Радаева, А.В. Бузгалина. – М.:Изд-во МГУ, 1996. - 410 с.

226.Эффективность и качество управленческой деятельности: государственно-правовой аспект / Под общ. ред. В.В. Цветкова. – К.: Наук. Думка, 1980. – 307 с.

227.Яглом И.М. Теория информации. – М.: Знание, 1961. – 48 с.

228.Ядов В.А. Социологическое исследование. Методология, программа, методы. – М.: Наука, 1987. – 239 с.

229.Kalman R.E., Bucy R.S. New results in linear filtering and prediction theory//Trans. ASME, Journ. of Basic Ingenering, 1960, 83D, p. 95-108.